

■ Uvodnik

Dojam je da se u osiguravajućoj branši, više nego u drugim djelatnostima, iznova i iznova bavimo svojim stanjem, trendovima, perspektivama i svakovrsnim novotarijama koje nad djelatnošću, koju volimo zvati i industrijom, kruže kao svojevrsan bauk. Možda tako mislimo jer nedovoljno poznajemo i svoje a još manje stanje drugih djelatnosti pa, kakve god činjenice bile, mi jednostavno podliježemo dojamu. Činjenice čak mogu biti i mnogo bolje nego li je dojam o njima ali - ne lezi vraže - percepcija je najčešće važnija od činjenica. U desetak posljednjih godina kakvim sve velikim zahtjevima i novinama u Hrvatskoj nisu bila izložena društva za osiguranje. Nakon liberalizacije obveznog tarifnog sustava AO, uveden je i novi regulatorni okvir Solventnost II. U skladu s novim standardima Europske unije društva su bila obvezna na uvođenje GDPR, striktnu zaštitu osobnosti potrošača. Dosadašnji međunarodni računovodstveni standardi zamijenjeni su novima, MSFI 17, obuhvatnijim i potpunijim standardom financijskog izvješćivanja. Društva su obvezna i na sveobuhvatno usklađivanje s propisima i standardima zakonitog, održivog i odgovornog poslovanja odnosno Compliance i još mnogo drugih novina, kako onih koje se tiču isključivo djelatnosti osiguranja tako i niz onih koje se odnose na sve gospodarske subjekte, poput novih propisa o radu itd.

Imamo li u deset godina dovoljno prikupljenih iskustava, domaćih i međunarodnih, da podvučemo crtu i zbrojimo sve dobitke i poboljšanja koje su nam sve izmjene u deset posljednjih godina donijele, pa možda i da izdvojimo neke eventualne nedostatke, pa možda i da markiramo kakav nepotreban zahtijevani posao i trošak, novinu oko koje je bilo mnogu truda i najavljenih benefita a na kraju ispalo po onoj - mnogo buke ni za što. Jesmo li baš po svemu na što smo bili obvezivani doista i postali bolji? Znamo li već danas što sve treba poboljšati odnosno promijeniti da bismo postigli nove standarde održivog i odgovornog poslovanja koje najavljuju smjernice ESG?

Ugovaratelji osiguranja, klijenti odnosno kupci, danas su osjetljivi na okolišne politike, odnosno na utjecaje poslovanja na okoliš. Deklariranje zaštite okoliša kroz održivo i klimatski neutralno poslovanje, visoko je na ljestvici prioriteta. U prezentacijama društava ponosno se ističe klimatska odgovornost i energetska obnovljivost. Činjenica je, međutim, da jedno društvo za osiguranje, ovdašnje hrvatsko, bilo manje ili veće, na količinu stakleničkih plinova pa time i na klimu, bila globalna ili lokalna, utječe koliko i jedna pristojna farma muznih krava. Ali poduzetni aranžeri javnoga komuniciranja trude se kupcima predstaviti društva i čitavu djelatnost kao odgovorne čimbenike zaštite okoliša. Bez obzira na činjenice presudne u osiguravajućem smislu, tržišni će položaj društava i njihovih proizvoda biti manje prihvatljiv ako društva aktivno ne sudjeluju i ne podupiru zelenu agendu suvremenog društva.

Narativ o održivosti postaje kriterij prihvatljivosti. Tako, sve u svemu, nije samo dojam nego je i činjenica da se zbog suvremenih zahtjeva u poslu, koji se

nameću izvan same osiguravajuće djelatnosti, društva moraju baviti vanjštinom svoga posla, dojmom o sebi. Onime što bi se pučki, ne i bez namjere upozorenja, bavimo se sami sobom.

Sve ključno u osiguranju, preuzimanju rizika i pokrića štete budućega neovisnog događaja, davno je osmišljeno i oblikovano. Pomorska osiguranja i osiguranja gubitka robe u prijevozu, kao najstariji oblici osiguranja, stari su koliko i ljudska povijest. Osiguranja od požara zaživjela su nakon velikog požara u Londonu 1666. i onoga u Chicagu 1871. godine. Od konca XVII. stoljeća poznata su osiguranja u korist udovica i siročadi odnosno životna osiguranja. Ubrzan industrijski razvitak i ogromna migracija iz agrarnih u urbane sredine, koncem XIX. stoljeća, najprije u Bismarckovoj Pruskoj pa onda i drugdje u Europi, donose socijalne osiguravajuće sustave – mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Od polovice XX. stoljeća, kada se uvidjelo da socijalna osiguranja, zbog produljenja životnog vijeka i demografskih promjena, ne mogu samostalno odgovoriti na svoju primarnu funkciju, zapadnoeuropske zemlje uvode dodatne nositelje, drugi a negdje i treći stup osobnih zdravstvenih i mirovinskih osiguranja, komplementarne onim socijalnima. Uvođenjem u promet sve većeg broja vozila u promet, između dva velika rata, a osobito nakon Drugoga, razvijeno je i implementirano TPL osiguranje AO polica i sustav zelene karte.

Djelatnost osiguranja, sagledana u povijesnoj perspektivi kroz posljednjih tritotinjak godina, doima se kao zanimljiva vremešna, odavno sagrađena građevina koju u naše vrijeme suvremenim mjerama, onima iz gore spomenutih dojmova, uređujemo, farbamo i poljepšavamo. Nešto novo baš i ne gradimo, tek postojeće oblikujemo u novom svjetlu. Osiguranje je stara djelatnost s već znanim proizvodima, uz koju i na kojoj je izraslo čitav niz djelatnosti koje tu konzervativnu djelatnost kao neko pakiranje i ukrasi obnavljaju, oblikuju i prilagođuju zahtjevima vremena, čineći je novom i prihvatljivom. Nije lako odgovoriti na pitanje što je nekada bilo važnije, da li funkcija ili prezentacija. Danas međutim, činjenično je opravdan i ni najmanje nevažan, dojam da je važna i roba i pakiranje i to tako da pakiranje istakne a ne sakrije proizvod i njegovu temeljnu funkciju a da proizvod ne istisne ambalažu i sve ukrase oko sebe. To međutim nikako ne znači da o desetogodišnjici povijesnih promjena u djelatnosti osiguranja ne pokušamo i izmjeriti što sve dobrog je implementiranim izmjenama donijeto u djelatnost ali, također i da se identificiraju možebitni nedostaci. Da nam ne bi bilo po onoj slikovitoj bosanskoj frazi kojom se izriče uzaludan posao odnosno nekoristan posao – džaba smo krečili. Kvalitetna kritička ocjena o isplativosti uložena u odnosu na dobiveno, može biti dobar doprinos pozitivnom dojamu o djelatnosti osiguranja. A dojam je, ipak, važan!

Damir Zorić